

STORTINGET

Innst. 220 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:34 S (2019–2020), Dokument 8:49 S (2019–2020) og
Dokument 8:53 S (2019–2020)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om tre representantforslag som omhandler NorthConnect

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Komiteen behandler i innstillingen tre representantforslag som omhandler å stanse utbygging av NorthConnect m.m. Forslagene gjengis nedenfor.

Representantforslag 34 S (2019–2020) om å avvise bygging av utenlandskabler som vil bidra til høyere strømpris, og å fjerne NorthConnect fra EUs PCI-liste

Stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Sandra Borch, Ole André Myhrvold og Sigbjørn Gjelsvik fremmet 19. desember 2019 følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknader om bygging av utenlandskabler som vil bidra til høyere strømpris for folk og industri i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor EU for å sørge for at NorthConnect fjernes fra EUs liste over prosjekt av felles interesse (PCI-listen).
3. Stortinget ber regjeringen legge frem en konstitusjonell vurdering av eventuell tilslutning til EUs fjerde energimarkedspakke.»

Representantforslag 49 S (2019–2020) om å avslå søknad fra NorthConnect om anleggskonsesjon, utenlandskonsesjon og unntak fra EØS-regelverk for å bygge strømkabel mellom Norge og Storbritannia

Stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Bård Hoksrud og Gisle Meininger Saudland fremmet 28. januar 2020 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslå søknad fra NorthConnect om anleggskonsesjon, utenlandskonsesjon og unntak fra EØS-regelverk for å bygge strømkabel mellom Norge og Storbritannia.»

Representantforslag 53 S (2019–2020) om å stanse krafteksportkabelen NorthConnect

Stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes fremmet 30. januar 2020 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at NorthConnect ikke bygges.»

Det vises til dokumentene for nærmere begrunnelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Terje Halleland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialis-

tisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til representantforslagene Dokument 8:34 S (2019–2020), Dokument 8:49 S (2019–2020) og Dokument 8:53 S (2019–2020), som alle omhandler ulike sider av NorthConnect sin søknad om konsesjoner for å bygge og drive en ny utenlandsforbindelse for strøm mellom Norge og Storbritannia. Alle forslagene tar opp i seg å stanse prosjektet til NorthConnect.

Komiteen viser til at kraftutveksling fra Norge til de nordiske og nordeuropeiske kraftmarkedene har pågått i en rekke år. Helt siden tidlig på 60-tallet ble flere mindre prosjekter for utveksling av kraft etablert fra bygder i Norge til naboer i Sverige og Finland. Den første større ledningsforbindelsen med det svenske sentralnettet ble satt i drift fra Sør-Trøndelag i 1960 og var basert på en spesiell avtale mellom landene. Senere ble det opprettet flere avtaler med Sverige om kraftutveksling i våte og tørre år, og kraftbytte mot lagring av vann i magasin i Norge. Fra 1990-tallet utviklet de nordiske landene et stadig tettere kraftsamarbeid. I over 25 år har de nordiske landene handlet strøm på den fellesnordiske kraftbørsen, Nordpol. Med de politiske endringene i Europa ble de baltiske landene trukket tettere inn i dette samarbeidet, slik at vi i dag i praksis er en del av et tett integrert nordisk-baltisk kraftmarked med forgreninger til Nord-Europa. De første kablene til Danmark ble lagt allerede i 1976 og 1977 og har senere blitt supplert med to til, den siste bygd i 2014. Kabelen til Nederland (NordNed) ble tatt i bruk i 2008.

Komiteen viser til at andelen import og eksport historisk har variert både fra år til år og mellom ulike perioder av året. Norge har en balansert handel særlig med Danmark og Sverige, der kraftutvekslingen i stor grad drives av kortsiktige endringer i forbruk og produksjon. Etter hvert som vindkraft har fått stadig større innslag i den nordiske produksjonsmiksen, har vindforholdene fått stor betydning for kraftflyten innad i Norden.

Komiteen viser til at Norge har et væravhengig kraftsystem der 98 pst. av kraftproduksjonen er vann- og vindbasert. I et slikt system er handel med andre land viktig for forsyningssikkerheten. I år med normale nedbørsmengder har Norge gjerne et kraftoverskudd som eksporteres via linjer til Sverige, Danmark og Nederland. I tørre år kan det imidlertid være behov for å importere strøm på disse linjene. Dette gir lavere og mer stabile kraftpriser. Uten handelsmuligheten ville strømprisen variert mye mer og vært vesentlig høyere på vinteren når forbruket er høyest. Risikoen for å gå tom for vann og ikke kunne importere strøm ville presset kraftprisen opp selv i år med normale nedbørsmengder.

2019 var det første året på lenge der Norge importerte mer kraft enn vi eksporterte. Trenden de siste åre-

ne har vært et økende overskudd i det norske kraftsystemet. Ved inngangen til 2020 kan det anslås at Norge har et kraftoverskudd i år med normal nedbør på ca. 15 TWh. Kraftoverskuddet forventes å øke ytterligere de kommende årene. Norge har nytt godt av at vår hovedkilde for kraft, nemlig vannkraften, er regulerbar, mens våre naboer enten har hatt ikke-regulerbar fornybar kraft (som vind) eller varmekraftverk som det kan være ulønnsomt å stenge ned i perioder med lavere forbruk. Derfor varierer ikke bare kraftutvekslingen gjennom året, men også gjennom døgnet: typisk importerer Norge mer om natten og eksporterer mer om dagen. Importert kraft om natten er ofte rimelig, noe ikke minst norsk kraftforedlende industri har nytt godt av. Samtidig har norske vannkraftprodusenter tjent mer på å selge overskuddskraft på dagtid.

Komiteen viser til at Norge er nært knyttet til kraftsystemet på kontinentet (med fire kabler til Danmark og én til Nederland, i full drift). I år ferdigstilles en ny kabel til Tyskland (NordLink) som vil forsterke koplingen til Nord-Europa. I tillegg blir nok en kabel, North Sea Link, operativ fra 2021. Denne ble fremforhandlet i 2012, i likhet med NordLink. Komiteen viser til at disse to kablene vil øke kapasiteten for import og eksport av kraft betydelig. Begge kablene er på 1 400 MW hver. Dette vil øke den samlede norske utvekslingskapasiteten til omlag 9 000 MW. Norge vil dermed ha en svært høy utvekslingskapasitet relativt til samlet produksjon, sammenliknet med mange av de andre europeiske landene. Når de kablene som nå er under bygging, står klare, vil Norge ha 19 strømforbindelser til utlandet, hvorav 7 er mellomlandskabler.

Med North Sea Link kopler Norge seg for første gang opp til det britiske strømmettet. Mens kraftprisen i det nordiske spotmarkedet, takket være det integrerte nordiske markedet, stort sett er tilnærmet lik, kopler vi oss derved opp til et kraftsystem der prisen historisk sett har ligget høyere enn i Norden, ikke minst grunnet en særlig høy britisk CO₂-avgift. Denne har Storbritannia brukt for å drive kullkraft ut av markedet, noe de er i ferd med å lykkes med.

Den foreslåtte NorthConnect-kabelen vil, dersom den blir bygget, komme i tillegg til den kabelen som allerede er under ferdigstillelse. NorthConnect er planlagt med samme kapasitet som North Sea Link, altså ytterligere 1 400 MW.

Komiteen viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert hvilke virkninger NorthConnect, mellom Norge og Storbritannia, kan ha for miljø, naturressurser, kraftsystem og -marked. Komiteen har merket seg at NVE viser til at energisystemene i Europa er i rask og sterk endring, og analyser av kraftmarkedet langt frem i tid er beheftet med betydelig usikkerhet. Det er blant annet usikkert hvilken energi- og klimapolitikk som vil bli ført i de europeiske landene

på lang sikt, antallet utenlandsforbindelser som vil bli bygget, og hvordan kraftmarkedene vil utvikle seg.

Komiteen har merket seg at NVE mener at NorthConnect vil gi et samfunnsøkonomisk overskudd på 8,5 mrd. kroner fordelt over 40 år.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, har merket seg at NVEs analyse viser at kablene de første årene vil bli brukt mest til eksport, mens kraften på lengre sikt forventes å gå begge veier.

Komiteen viser til at NorthConnect vil medføre reduserte handelsinntekter på Statnetts utenlandskabler. NVE anslår at dette kan gi en økning i nettleien på rundt 0,4 øre per kWh. Når NVE likevel vurderer at prosjektet er samfunnsøkonomisk lønnsomt i deres analyser, er det fordi gevinsten til de som tjener, er høyere enn tapet til de som taper. En økning i kraftprisen øker verdien av norsk kraftproduksjon. Dette er inntekter som vil tilfalle norske kraftprodusenter, som i all hovedsak er eid av staten, norske kommuner og fylkeskommuner. På den annen side vil noe høyere strømpris kunne være en ulempe for norsk industri og norske forbrukere. Selv om prosjektet er samfunnsøkonomisk lønnsomt, vil det altså ha fordelingsvirkninger internt i Norge.

Komiteen har merket seg at NVEs sensitivitetsanalyser viser at et høyere kraftoverskudd enn forventet i Norge og Sverige gir lavere kraftpriser i Norden, noe som trekker den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet opp. Høye priser på kull og gass bidrar på den annen side til høyere kraftpriser i Storbritannia, noe som også gir økt lønnsomhet av NorthConnect. Etter hvert som Storbritannias planer om å avkarbonisere sin kraftproduksjon blir en realitet, vil denne effekten avta, da prisen i så fall vil bli definert av prisen på fornybare kilder, ikke minst vindkraft.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti merker seg at med det forventede kraftoverskuddet i Norge og Sverige vil NorthConnect, dersom den blir bygget, bidra til en moderat demping av prisfall. Disse medlemmer viser videre til at det er flere faktorer som påvirker kraftprisene i Norge, f.eks. vil mer industribygging også kunne føre til høyere kraftpris, eventuelt en demping av fremtidig prisfall. Disse medlemmer viser videre til at vi har virkemidler for å håndtere kraftpriser gjennom redusert el-avgift og CO₂-kompensasjon.

Komiteen viser til NVEs vurdering om at brexit øker usikkerheten i prosjektet. Mye av usikkerheten dreier seg om hvor tett Storbritannia vil være knyttet til EUs indre energimarked framover. Komiteen viser imidlertid til at Norge og Storbritannia har ulik sammensetning av produksjonsressurser i kraftsystemene.

Disse fundamentale forskjellene vil i hovedsak bestå også på lang sikt. Komiteen har merket seg at NVE påpeker at det samtidig vil være gevinster ved utveksling av energi mellom Norge og Storbritannia i fremtiden, selv om det skulle bli mindre effektive løsninger etter brexit.

Komiteen har merket seg svarbrev fra Olje- og energidepartementet datert 10. februar 2020 til energi- og miljøkomiteen, hvor departementet viser til at for å eie eller drive utenlandsforbindelser, som er omfattet av energiloven § 3-1, kreves det særskilt konsesjon fra departementet. Brevet er vedlagt innstillingen. I henhold til energiloven § 4-2 skal det ved vurderingen av om konsesjon bør gis, legges vekt på prosjektets samfunnsøkonomiske lønnsomhet, forholdet til eventuelle konkurrerende prosjekter og transparente og ikke-diskriminerende hensyn for øvrig.

Komiteen viser til at i konsesjonsbehandlingen av utenlandsforbindelser skal alle samfunnsmessige nyttevirksomheter og kostnader ved prosjektet gjennomgås, både for produsenter og forbrukere. Kun prosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme kan tildeles konsesjon. Strømprisene er et moment i en helhetlig vurdering av de samlede virkningene, men er ikke alene tilstrekkelig for at det etter energiloven kan gis eller ikke gis konsesjon. Videre viser komiteen til Stortingets vedtak i Innst. 175 L (2017–2018) – jf. Prop. 5 L (2017–2018) – hvor det ble slått fast prinsippet om at Statnett, som også er systemansvarlig, skal eie transmisjonsnettet i Norge, og at det i fremtiden bør være Statnett som eier og driver samtlige norske utenlandsforbindelser.

Komiteen viser til at en konsesjonsbehandling skal følge de ordinære forvaltningsrettslige reglene og saksbehandlingsreglene som gjelder etter energiloven. Komiteen har merket seg at Olje- og energidepartementet nå skal foreta en grundig behandling av konsesjonssøknadene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, konstaterer at regjeringen har forholdt seg til avtalen fra 2018. Den 25. mars 2020 kunngjorde regjeringen at den ikke ville ta beslutning om konsesjon til NorthConnect siden man ikke har kunnet høste erfaringer med de to kablene som nå er under bygging. Flertallet ber videre om at regjeringen legger fram forslag om den endringen i energiloven som Stortinget ba om i mars 2018, snarest mulig.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I tråd med de kriteriene Stortinget vedtok i forbindelse med behandling av Prop. 5 L (2017–2018), jf. Innst.

175 L (2017–2018), ber Stortinget regjeringen snarest fremme forslag om endring i energiloven som sikrer Statnetts monopol på å eie og drifte alle fremtidige utenlandskabler.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne viser til avtalen som ble inngått i forbindelse med behandlingen av Prop. 5 L (2017–2018), jf. Innst. 175 L (2017–2018), og Prop. 4 S (2017–2018), jf. Innst. 178 S (2017–2018).

Videre viser disse medlemmer til at statsråd Tina Bru i pressemelding 017/20 av 25. mars 2020 kunngjorde at hun hadde informert NorthConnect om at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å fatte vedtak i konsesjonssak om mellomlandsforbindelsen for kraft, og at det først må høstes erfaringer fra virkningene på kraftsystemet av de to kablene som er under bygging.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at i forbindelse med behandling av tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke ble det en bred enighet i Stortinget om en avtale om energipolitikken fremover.

Disse medlemmer viser til at enigheten er forankret i viktige prinsipper for kraftpolitikk, eierskap og kraftutveksling. Disse medlemmer har hele veien lagt til grunn at tre kriterier må oppfylles før det eventuelt bygges nye kabler: Statnett må ha monopol på å eie og drifte samtlige utenlandskabler, det skal først høstes erfaringer fra de kablene som nå er under bygging, og eventuelle nye kabler må være samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at planene og behandling av konsesjonssøknaden fra NorthConnect må oppfylle de kriteriene som et flertall i Stortinget har vedtatt. Disse medlemmer viser til at Stortingets tydelige føringer for den videre behandlingen av kabelprosjektet NorthConnect er absolutte.

Disse medlemmer vil påpeke at Stortinget fremdeles ikke har fått en sak til behandling om endringer av energiloven, slik at konsesjon for å eie eller drive utenlandsforbindelser skal legges til Statnett, da konsesjonen fremdeles ikke er ferdigbehandlet. Dertil kommer at den allerede vedtatte kraftige økningen i utvekslingskapasitet, representert ved NordLink til Tyskland og North Sea Link til Storbritannia, ikke er ferdig utbygd. Det er derfor fysisk umulig å høste erfaringer fra disse to i dag, ettersom ingen av dem er satt i drift.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at historisk har Norge hatt lavere kraftpriser enn våre naboer. Dette er ikke lenger tilfelle i Norden, der en tett integrasjon av kraftprisene gjennom NordPool har ført til

tilnærmet like priser. I Storbritannia har strømprisen derimot vært dyrere enn i Norden, da man der har hatt en særlig høy britisk CO₂-pris, bl.a. innrettet på å drive kullkraft ut av markedet. Derfor mener flertallet at industrien i Norge har en berettiget bekymring for om økt utveksling med Storbritannia vil kunne føre til økte strømpriser i Norge. Flertallet minner om at lave kraftpriser er en av de fremste konkurransefordelene norsk kraftforedlende industri har. Selv om NorthConnect er beregnet til å være samfunnsøkonomisk lønnsom, så fremgår det at den kan gi ulike fordelingsvirkninger mellom ulike aktører i Norge.

Flertallet mener det er avgjørende at kraftutveksling skal tjene både norske forbrukere og norsk industri, slik det har gjort i flere tiår. Flertallet viser til at Norge gjennom å satse på kraftutveksling har fått økt forsyningssikkerhet og lavere strømpriser enn vi ville hatt uten. Norge importerer nå omtrent like mye kraft som vi eksporterer. Norge har allerede betydelig utvekslingskapasitet, og to nye kabler, begge fremforhandlet under den rødgrønne regjeringen, er snart på plass. Med disse på plass vil vår kapasitet for kraftutveksling allerede være langt høyere enn hva som er tilfelle for de fleste sammenlignbare land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne erkjenner samtidig at forholdene rundt oss kan endre seg over tid. Landene rundt oss gjennomgår en formidabel fornybarrevolusjon. Kull erstattes med vind, sol og naturgass i et forrykende tempo. Vindkraft slår stadig nye rekorder som andel av kraftmiksen både på kontinentet og i Storbritannia. Storbritannia regner med å ha kvittet seg helt med kullkraft før 2025 og sender tydelige politiske signaler om ytterligere avkarbonisering også etter dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at ingen av våre naboer rundt Nordsjøen verken har eller kan få noe i nærheten av våre vannkraftreserver. I en fornybar fremtid blir derfor vekselvirkningen mellom vind og regulerbar vannkraft det dominerende. Dette vil etter flertallets mening medføre at Norge stadig oftere kan importere billig kraft, samtidig som vannkraften blir mer verdt fordi Norge vil kunne utnytte den viktige fordelene med at regulerbar vannkraft vil kunne fungere som en balansekraft. På lengre sikt vil norsk vannkraft først og fremst ha verdi som balansekraft. Vi er imidlertid ikke der i dag.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at

vi må ta med oss erfaringene fra de to kablene som nå er under bygging til Storbritannia og Tyskland, før det eventuelt besluttes å bygge ytterligere kabler. Begge disse kablene er på hele 1400 MW hver. Dette flertallet mener det er viktig å ha kunnskap om hvilke effekter det vil ha på det norske strømsystemet når vi får en såpass stor samtidig økning i kapasiteten for både import og eksport, samt hva som skjer med prisbildet i Norge. Det er bare i begrenset grad mulig å beregne disse effektene teoretisk, da det er svært mange variabler her, herunder hastigheten i fornybaromstillingen i våre naboland og effektene av brexit på britenes grad av integrasjon i det europeiske kraftsamarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at det er et ufravikelig krav om at det er Statnett som skal eie og drifte alle utenlandskabler. Disse medlemmer viser til at Statnett som systemoperatør vil tilby et «nøytralt» nett uavhengig av spesifikke produsent- eller konsumentinteresser. Slik er det også i det norske transmisjonsnettet. Disse medlemmer mener derfor at dette prinsippet skal gjelde også for overføring av strøm mellom land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne viser til avtalen fra mars 2018 som ble fremforhandlet mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne om at det ikke skal bygges kabler som ikke eies og driftes av Statnett, at de må være samfunnsøkonomisk lønnsomme, og at det må høstes erfaringer før ytterligere utenlandsforbindelser kan vedtas bygget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at siden flere av disse kriteriene ikke er oppfylt, bør ikke den foreslåtte NorthConnect-kabelen bli bygget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at det er norske husholdninger, og ikke minst norske bedrifter, som har nytt godt av at strømprisene i Norge tradisjonelt har vært lave. For norsk industri har tilgang til billig norsk kraft vært en konkurransefordel gjennom mange tiår. Disse medlemmer mener man skal ta vare på den fordel som Norge har med god tilgang på billig fornybar energi, og mener at dette skal komme det norske folk til gode også fremover. Disse medlemmer registrerer at produsenter av strøm i Norge årlig går med store overskudd. Strømprodusentene har sterk innflytelse på utviklingen i kraftmarkedet og har en stor egeninteresse i både salg av norsk strøm til utlandet og dyrere strøm i Norge. Dette gir selskapene økte inntekter.

Disse medlemmer viser til NVEs vurdering om at NorthConnect ikke er bedriftsøkonomisk lønnsom basert på de inntektene som kabelen skal generere. Verdien av prosjektet kommer fra den forventede prisøkningen på kraftproduksjonen som de kan selge. NVE har kommet til at byggingen av strømkabelen vil være samfunnsøkonomisk lønnsom. Men den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ligger i stor grad i gevinsten som produsentene får. Denne vurderes større enn det tapet forbrukerne får som følge av økte strømpriser i Norge. En ny utenlandskabel til et land med høyere kraftpriser vil føre til økte kraftpriser i Norge. NVE forventer at kabelen alene vil øke strømprisen for norske husholdninger med 1–3 øre/kWh i gjennomsnitt over mange tiår (kabelens levetid). Disse medlemmer viser til at prisvirkningene innenfor denne perioden kan variere med betydelig større utslag på pris enn gjennomsnittsverdier. Disse medlemmer viser videre til at NorthConnect i tillegg vil kunne føre til en økning i nettleien med omtrent 0,4 øre/kWh som følge av mindre handelsinntekter på andre utenlandskabler.

Disse medlemmer viser til at NorthConnect vil føre til lavere nettoeksport gjennom eksisterende utenlandsforbindelser. Ved bygging av NorthConnect vil eksisterende forbindelser tape rundt 11 mrd. kroner i handelsinntekter. Disse medlemmer viser til at en ny kabel dermed vil påvirke både inntekter og samfunnsøkonomisk lønnsomhet av de tidligere vedtatte kablene, og igjen prisen til norske husholdninger. Disse medlemmer viser også til at det er usikkert hvordan brexit vil påvirke lønnsomheten av NorthConnect.

Disse medlemmer viser til at kraftprisene i Storbritannia varierer mye mer enn de norske. Om NorthConnect bygges, vil norske kraftpriser reflektere de britiske pristoppene i større grad.

Disse medlemmer henviser også til NVE om at det er lite sannsynlig at det er behov for NorthConnect for å sikre norsk forsyningssikkerhet, gitt de kabler som allerede er vedtatt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslå søknad fra NorthConnect om anleggskonsesjon, utenlandskonsesjon og unntak fra EØS-regelverk for å bygge strømkabel mellom Norge og Storbritannia.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet merker seg at det er en større vilje i Stortinget nå enn før med tanke på å vedta en stans i byggingen av NorthConnect-kabelen, og at dette innebærer ulike innganger til hvordan dette skal løses.

Disse medlemmer vil understreke at utgangspunktet for saken er at regjeringen, sammen med et

stortingsflertall, gjennom endringer i energiloven har gjort det mulig å bygge en eksportkabel for norsk strøm, den såkalte NorthConnect-kabelen. Disse medlemmer viser videre til at NorthConnect-kabelen står oppført på EUs liste over prioriterte prosjekter, og at EU har bevilget 10 mill. euro til prosjektet.

Disse medlemmer ser at en analyse gjort av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som ble offentliggjort 10. desember 2019, viser at kabelen vil kunne innebære en økning av strømprisen i Norge med 1–3 øre/kWh i gjennomsnitt over kabelens levetid. I tillegg kommer også økning i nettleien dersom kabelen bygges. I sum vil dette påføre norske forbrukere og industri milliarder i økte kostnader og vil, slik disse medlemmer ser det, svekke norsk industris konkurransekraft og gjøre industrien i dårligere stand til å foreta nye, miljøvennlige investeringer. Disse medlemmer er også bekymret for faren for tap av arbeidsplasser og verdiskaping i Norge.

Disse medlemmer mener regjeringen må avslå konsesjonssøknader om bygging av utenlandskabler som vil bidra til høyere strømpris for folk og industri i Norge.

Disse medlemmer viser til at før EUs såkalte tredje energimarkedspakke i det hele tatt var tatt inn i EØS-avtalen, var fjerde energimarkedspakke allerede vedtatt i EU, og at denne går betydelig lenger. Disse medlemmer ser at EU selv slår fast at EUs energibyrå nå har fått «nye viktige oppgaver» både om markedsovervåking og grensekryssende infrastruktur for strøm og gass.

Disse medlemmer viser til behandlingen av EUs tredje energimarkedspakke, jf. Innst. 175 L (2017–2018) og Innst. 178 S (2017–2018), hvor ett av de såkalte «ufravelige kravene» i avtalen mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne i den forbindelse var at beslutninger om nye utenlandskabler skal være «en suveren beslutning fattet av norske myndigheter». Dette kravet brytes, slik disse medlemmer ser det, i EUs nye energimarkedspakke. I denne kommer det frem at Statnett hvert andre år må sende inn en tiårig nettutviklingsplan med tidsramme for alle prosjekt til Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Planen må i sin helhet være tilpasset EUs nettverksplaner og planer for regionale nett. RME skal passe på at planen er i overensstemmelse med EUs tiårige nettutviklingsplan. Om det er tvil om at den er fulgt, skal det rapporteres til ACER. RME kan selv be om at Statnetts plan blir endret. Dersom Statnett ikke gjennomfører en investering i for eksempel en eksportkabel for norsk strøm som står på Statnetts tiårsplan innen tre år, kan ACER (gjennom RME) presse igjennom kabelutbyggingen.

Disse medlemmer vil påpeke at den rød-grønne regjeringen i 2013 stod fast på at NorthConnect-ka-

belen ikke skulle bygges, og at den skulle fjernes fra EUs liste over prosjekt av felles interesse (PCI-liste). Dette ble gjentatt i brev av 19. september 2013 fra Olje- og energidepartementet som respons på EUs motvilje mot å fjerne kabelen fra PCI-listen:

«Jeg bekrefter den norske regjeringens holdning til at prosjekt mellom Peterhead i Storbritannia og Sima eller Samnanger i Norge bør fjernes fra PCI-listen.»

Disse medlemmer viser til at denne motstanden forsvant etter regjeringsskiftet, og at energiloven ble endret for å bane vei for kabelen. Disse medlemmer vil spesielt peke på at det var under Fremskrittspartiets statsråd, olje- og energiminister Tord Lien, at grunnlaget for å bygge NorthConnect ble lagt, gjennom lovendringen som åpnet for at andre aktører enn Statnett kan bygge og drifte utenlandskabler. Regjeringen Solbergs holdning til EUs PCI-liste er uforandret etter behandlingen av EUs tredje energimarkedspakke i Stortinget. Ved siste revisjon av listen tidligere i år, ser disse medlemmer at budskapet fra Olje- og energidepartementet er at man «ikke har noen innvendinger eller kommentarer» til forslaget til liste, der NorthConnect-kabelen fortsatt lå inne.

Disse medlemmer mener dette står i skarp kontrast til det politiske engasjementet på Island, som også har hatt et kabelprosjekt inne på EUs liste over prioriterte prosjekt. IceLink er planlagt mellom Island og Skottland, og prosjektet har skapt stor debatt på Island. Samtidig med at Island signerte en felleserklæring med EU om tredje energimarkedspakke, ble det sendt ut en pressemelding fra utenriksdepartementet og næringsdepartementet på Island, der følgende fremgår:

«På regjeringens partienes parlamentsgruppers fellesmøte den 20. mars 2019 ble det besluttet å ta tilbake søknaden om sjøkabelprosjektet Ice-Link inn på den fjerde PCI-listen.»

Resultatet da EU presenterte sin oppdaterte PCI-liste i oktober 2019, var at IceLink var fjernet fra listen, mens NorthConnect fortsatt står på den.

Disse medlemmer vil understreke at Norge i fremtiden vil kunne bli presset til å bygge kabelen, så lenge NorthConnect ikke fjernes fra listen. Det vil, etter disse medlemmers mening, være spesielt viktig at kabelen er fjernet fra EUs PCI-liste før Norge eventuelt slutter seg til den nye energimarkedspakken til EU. Disse medlemmer mener regjeringen må ta initiativ overfor EU for å sørge for at NorthConnect fjernes fra EUs liste over prosjekt av felles interesse (PCI-listen).

Disse medlemmer mener for øvrig det er svært viktig med en bred og grundig debatt om EUs nye energimarkedspakke. Dette innebærer etter disse medlemmers syn å få en konstitusjonell vurdering av eventuell tilslutning til EUs fjerde energimarkedspakke

på et tidlig tidspunkt. Disse medlemmer er av den klare oppfatning at regjeringen bør legge frem en slik vurdering.

Disse medlemmer mener at det er viktig å vedta et faktisk og konkret avslag på konsesjonssøknaden som ligger til behandling, for å oppnå intensjonen med forslagene som samlet behandles i denne saken om at NorthConnect-kabelen ikke bygges.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknader om bygging av utenlandskabler som vil bidra til høyere strømpris for folk og industri i Norge.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor EU for å sørge for at NorthConnect fjernes fra EUs liste over prosjekt av felles interesse (PCI-listen).»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en konstitusjonell vurdering av eventuell tilslutning til EUs fjerde energimarkedspakke.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at kraftutveksling vil være nødvendig for at Europa kan få en overgang fra fossil energi som kull og gass til fornybar energi, og dermed for at klimagassutslippene kan gå ned. En balansert kraftutveksling med nabolandene våre er fornuftig for å sikre stabil tilgang på kraft i Norge, og kan medvirke til å fase ut klimafiendtlig kraftproduksjon i nabolandene våre. Norske kraftprodusenters fremste oppgave skal være å sikre trygg og tilstrekkelig kraft over hele landet. Tilgang på kraft til stabile og forutsigbare priser er viktig for industriell utvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at hensynet til kraftutveksling, og til å balansere fornybar energi, også må avveies mot hensynet til å holde på konkurransefordelen som tilgjengelig grønn og billig kraft utgjør for blant annet den norske prosessindustrien. Denne industrien er langt fremme i å produsere råvarer og produkter som er nødvendig for det grønne skiftet, med lave klimagassutslipp og høye miljø-, og arbeidskrav.

Disse medlemmer mener at nye kabelprosjekter må veies opp mot norsk industriutvikling, arbeids-

plasser og muligheten for utfasing av fossil energi i Norge. Disse medlemmer viser til Statnetts nettutviklingsplan fra 2019, hvor de konkluderer med at det i dag er usikkert om det er grunnlag for nye mellomlandsforbindelser nå.

Disse medlemmer mener derfor det er avgjørende å først høste erfaringer fra byggingen og driften av de to kablene som bygges nå, før det vurderes å bygge ut nye kraftutvekslingsforbindelser til utlandet.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å stanse den planlagte utbyggingen av NorthConnect.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at verden står midt i en klimakrise. I Europa er energiproduksjon den viktigste kilden til klimagassutslipp. Europa kommer ikke til å nå sine klimamål uten å omstille energisystemet fra fossilt til fornybart.

Dette medlem viser til at NorthConnect-kabelen vil kutte utslipp. Britiske myndigheter har beregnet at NorthConnect vil bidra til at det kan fases ut fossil kraft tilsvarende 2 millioner tonn CO₂ i året, omtrent tilsvarende utslippet fra en million personbiler. Svært få enkelttiltak som norske politikere har innflytelse over, har potensial til å kutte utslipp like mye. I tillegg viser NVEs analyser at prosjektet er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Dette medlem finner det underlig at forslagsstillerne i praksis prioriterer ned helt nødvendige og dertil samfunnsøkonomisk lønnsomme klimakutt ved å foreslå å si nei til bygging av NorthConnect.

Dette medlem viser til at NorthConnect-kabelen etter planen skal settes i drift i midten av 2024. NVE mener det gir tilstrekkelig tid til å høste erfaringer med de nye utenlandskablene (NSL og Nordlink). NVE mener derfor det er forsvarlig å tilknytte kabelen i løpet av 2024.

Dette medlem registrerer imidlertid at Olje- og energidepartementet har kommet til motsatt konklusjon.

Dette medlem mener forslagene om å stanse NorthConnect ikke bør vedtas.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om å stanse den planlagte utbyggingen av NorthConnect.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:*Forslag 2*

Stortinget ber regjeringen avslå søknad fra North-Connect om anleggskonsesjon, utenlandskonsesjon og unntak fra EØS-regelverk for å bygge strømkabel mellom Norge og Storbritannia.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknader om bygging av utenlandskabler som vil bidra til høyere strømpris for folk og industri i Norge.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 4*

Stortinget ber regjeringen legge frem en konstitusjonell vurdering av eventuell tilslutning til EUs fjerde energimarkedspakke.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor EU for å sørge for at NorthConnect fjernes fra EUs liste over prosjekt av felles interesse (PCI-listen).

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslagene og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I tråd med de kriteriene Stortinget vedtok i forbindelse med behandling av Prop. 5 L (2017–2018), jf. Innst. 175 L (2017–2018), ber Stortinget regjeringen snarest fremme forslag om endring i energiloven som sikrer Statnetts monopol på å eie og drifte alle fremtidige utenlandskabler.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 31. mars 2020

Ketil Kjenseth

leder

Espen Barth Eide

ordfører